

มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ
Occupational Standard and Professional Qualifications

สาขาวิชาชีพการท่องเที่ยว การโรงแรม ภัตตาคารและร้านอาหาร
สาขาการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อาชีพควาญช้าง

จัดทำโดย สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

1. ชื่อมาตรฐานอาชีพ

สาขาวิชาชีพการท่องเที่ยว การโรงแรม ภัตตาคารและร้านอาหาร สาขาการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อาชีพความรู้อาชีพ

2. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐาน

N/A

3. ทะเบียนอ้างอิง (Imprint)

N/A

4. ข้อมูลเบื้องต้น

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความผูกพันกับช้างอย่างลึกซึ้ง ความผูกพันระหว่างคนกับช้างปรากฏร่องรอยและเรื่องราวอยู่กับคนไทยมาช้านาน เปี่ยมล้นไปด้วยความผูกพัน ความเชื่อ ความศรัทธา ช้างไทยจึงมีบทบาทสำคัญต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และวิถีชีวิตคนไทย ผู้ที่มีหน้าที่ดูแลช้าง เรียกว่า “ความรู้อาชีพ” ความรู้อาชีพเปรียบเสมือน “พ่อ” หรือ “ครู” ของช้าง เพราะเป็นผู้ที่สั่งสอนและเลี้ยงดูช้างในเวลาเดียวกัน เป็นความผูกพันอันแนบแน่นระหว่างช้างกับความรู้อาชีพ หากความรู้อาชีพมีคุณภาพที่ดี ก็จะส่งผลไปถึงการดูแลช้างที่ดีด้วย หากต้องการยกระดับความสำคัญของช้าง ก็ต้องยกระดับความสำคัญของความรู้อาชีพด้วย ปัจจุบัน การเลี้ยงช้างส่วนใหญ่ดำเนินการในรูปแบบของการเป็นธุรกิจการท่องเที่ยวมากขึ้น มีการจัดกิจกรรมให้บริการนักท่องเที่ยวช้าง ชมการแสดงช้าง การอาบน้ำช้าง เป็นต้น ทำให้ภาพลักษณ์ของความรู้อาชีพในสายตาของนักท่องเที่ยว หรือนักอนุรักษ์สัตว์

ถูกมองในภาพลบว่าเป็นเรื่องของผลประโยชน์ทางธุรกิจมากกว่าการคำนึงถึงสุขภาพของช้าง เกิดกระแสการต่อต้านการทารุณกรรมช้าง ดังนั้น การพัฒนาบุคลากรความรู้อาชีพและการรับรองสมรรถนะความรู้อาชีพให้ได้ตามมาตรฐานอาชีพ จะช่วยสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการเลี้ยงช้างไทย เกิดความเชื่อมั่นว่าความรู้อาชีพสามารถดูแลช้างโดยปราศจากการปฏิบัติอย่างทารุณ การจัดทำมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ อาชีพความรู้อาชีพ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างมาตรฐานอาชีพให้กับผู้ประกอบการอาชีพความรู้อาชีพ เป็นการสร้างอาชีพให้กับความรู้อาชีพรุ่นใหม่หรือผู้ที่สนใจ

ช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในสายตานักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเลี้ยงช้างไทย ที่สำคัญ

เป็นการช่วยอนุรักษ์ภูมิปัญญาความรู้อาชีพเพื่อนำไปสู่การอนุรักษ์วัฒนธรรมการเลี้ยงช้างไทยและเชิดชูความรู้อาชีพไทย เพื่อยกอาชีพความรู้อาชีพให้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ “ความรู้อาชีพ” หมายถึง ผู้เลี้ยงช้าง หรือผู้ดูแลช้าง

“ปางช้าง” หมายถึง สถานที่ที่มีการเลี้ยงช้างไว้เพื่อใช้เป็นพาหนะ เพื่อใช้งาน เพื่อใช้ในการแสดง เพื่อใช้ในการท่องเที่ยว เพื่อใช้ในการศึกษาและการอนุรักษ์ ไม่ว่าจะมีการแสวงหาผลประโยชน์โดยตรงจากช้างหรือไม่ก็ตาม

“เจ้าของช้าง” หมายถึง เจ้าของกรรมสิทธิ์ และให้หมายความรวมถึงผู้ครอบครองช้าง หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแล ไม่ว่าจะได้รับมอบหมายจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ให้ดูแลด้วย

(อ้างอิงตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพช้างในปางช้าง พ.ศ. 2563)

5. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐานในแต่ละครั้ง

N/A

6. ครั้งที่

N/A

7. คุณวุฒิวิชาชีพที่ครอบคลุม (Professional Qualifications included)

สาขาวิชาชีพการท่องเที่ยว การโรงแรม ภัตตาคารและร้านอาหาร

สาขาการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

อาชีพความรู้อาชีพ ระดับ 4

8. คุณวุฒิวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง (Related Professional Qualifications)

N/A

9. หน่วยสมรรถนะทั้งหมดในมาตรฐานอาชีพ (List of All Units of Competence within this Occupational Standards)

รหัสหน่วยสมรรถนะ	เนื้อหา
20102	ฝึกและควบคุมช้าง
20105	ควบคุมพฤติกรรมช้างที่ไม่พึงประสงค์

30101	สังเกตและประเมินสุขภาพช่างเบื้องต้น
30102	ปฐมพยาบาลช่างเบื้องต้น
50103	ให้ข้อมูลนักท่องเที่ยว
50104	ดูแลนักท่องเที่ยว
50105	พาช่างนำเที่ยว

10. ระดับคุณวุฒิ

10.1 สาขาวิชาชีพการท่องเที่ยว การโรงแรม กัตตาครและร้านอาหาร สาขาการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อาชีพความช่าง ระดับ 4

คุณลักษณะของผลการเรียนรู้ (Characteristics of Outcomes)

มีความรู้และทักษะในการฝึกและควบคุมช่าง สามารถควบคุมช่างบนพื้นที่เดินไปด้วยกัน หรือแสดงท่าทางเพื่อสื่อสารกับช่างในระยะสายตาได้ มีทักษะในควบคุมบังคับบนคอกช่าง สามารถทรงตัวบนคอกช่าง และใช้อุปกรณ์บังคับช่างได้อย่างปลอดภัย สามารถควบคุมพฤติกรรมช่างที่ไม่พึงประสงค์ มีความรู้ในการสังเกตพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของช่าง เพื่อจัดการช่างที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ และแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นในการควบคุมช่างได้ มีทักษะในการฝึกหัดช่างขึ้นพื้นฐาน สามารถฝึกช่างให้คุ้นเคยกับการใช้อุปกรณ์ควบคุม และเข้ารับการตรวจรักษาพยาบาลได้ มีทักษะในการสังเกตและประเมินสุขภาพของช่างเบื้องต้นจากลักษณะกายภาพภายนอกของตัวช่างและพฤติกรรมของช่างได้ สามารถปฐมพยาบาลช่างเบื้องต้น มีความรู้ในการจัดการบาดแผล จัดเตรียมยาที่จะใช้รักษาตามคำแนะนำสัตวแพทย์ และสามารถช่วยเหลืองานหัตถการกับสัตวแพทย์ได้ มีทักษะในการให้บริการนักท่องเที่ยว สามารถดูแลควบคุมช่างในระหว่างการทำกิจกรรมร่วมกับนักท่องเที่ยว และดูแลนักท่องเที่ยวในการทำกิจกรรมร่วมกับช่าง สามารถปฐมพยาบาลนักท่องเที่ยวได้ รวมทั้งสามารถปฏิบัติตามหลักสวัสดิภาพช่าง

การเลื่อนระดับคุณวุฒิวิชาชีพ (Qualification Pathways)

1. มีประสบการณ์ในการดูแลเลี้ยงช่าง ควบคุมช่าง และรักษาช่าง ไม่น้อยกว่า 3 ปี

หลักเกณฑ์การต่ออายุหนังสือรับรองมาตรฐานอาชีพ

1. หนังสือรับรองมาตรฐานอาชีพมีอายุ 3 ปี ผู้ประสงค์ขอต่ออายุหนังสือรับรองฯ แจ้งความประสงค์ต่อองค์กรรับรองขอต่ออายุ โดยแสดงหลักฐานการทำงานในอาชีพ ในระยะเวลา 3 ปี
2. หากไม่มีหลักฐานตามข้อ 1. ผู้ประสงค์ขอต่ออายุหนังสือรับรองฯ ต้องเข้ารับการประเมินสมรรถนะทุกหน่วยของอาชีพความช่าง ระดับ 4

กลุ่มบุคคลในอาชีพ (Target Group)

ผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานในอาชีพความช่าง คนเลี้ยงช่าง

หน่วยสมรรถนะ (หน่วยสมรรถนะทั้งหมดของคุณวุฒิวิชาชีพนี้)

20102	ฝึกและควบคุมช่าง
20105	ควบคุมพฤติกรรมช่างที่ไม่พึงประสงค์
30101	สังเกตและประเมินสุขภาพช่างเบื้องต้น
30102	ปฐมพยาบาลช่างเบื้องต้น
50103	ให้ข้อมูลนักท่องเที่ยว
50104	ดูแลนักท่องเที่ยว
50105	พาช่างนำเที่ยว

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่

1. ตารางแสดงหน้าที่ 1

ประกาศใช้ ณ 01/10/2564

ตาราง 1 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY PURPOSE , KEY ROLES , KEY FUNCTION

ความมุ่งหมายหลัก Key Purpose	บทบาทหลัก Key Roles		หน้าที่หลัก Key Function	
คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
พัฒนาและยกระดับการประกอบอาชีพความช่างให้เป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ	10	ควบคุม ดูแล และเลี้ยงช่างให้ถูกต้องและเหมาะสมตามหลักสวัสดิภาพของช่าง	201	ฝึกและควบคุมช่าง
			301	อภิบาลช่าง
			501	สนับสนุนการให้บริการนักท่องเที่ยว

คำอธิบาย ตารางแผนผังแสดงหน้าที่เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานเพื่อให้ได้หน้าที่หลัก (Key Function)

2. ตารางแสดงหน้าที่ 1 (ต่อ)

ประกาศใช้ ณ 01/10/2564

ตาราง 2 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY FUNCTION , UNIT OF COMPETENCE , ELEMENT OF COMPETENCE

หน้าที่หลัก Key Function		หน่วยสมรรถนะ Unit of Competence		หน่วยสมรรถนะย่อย Element of Competence	
รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
201	ฝึกและควบคุมช่าง	20102	ฝึกและควบคุมช่าง	20102.01	เข้าหาช่างได้อย่างปลอดภัย
				20102.02	ฝึกหัดช่างขั้นพื้นฐาน
				20102.03	ควบคุมช่างบนพื้น
				20102.04	ควบคุมบังคับบนค่อช่าง
		20105	ควบคุมพฤติกรรมช่างที่ไม่พึงประสงค์	20105.01	สังเกตพฤติกรรมช่างที่ไม่พึงประสงค์
				20105.02	เลือกใช้อุปกรณ์ควบคุมพฤติกรรมช่าง
				20105.03	จัดการช่างที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์
301	อภิบาลช่าง	30101	สังเกตและประเมินสุขภาพช่างเบื้องต้น	30101.01	สังเกตและประเมินสุขภาพของช่างเบื้องต้นจากลักษณะบ่งชี้ทางกายภาพภายนอกของตัวช่าง
				30101.02	สังเกตและประเมินพฤติกรรมช่างที่สัมพันธ์กับสุขภาพของช่าง
				30101.03	สังเกตและประเมินสิ่งผิดปกติจากตัวช่าง
				30101.04	สังเกตและประเมินสภาพแวดล้อมและกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของช่าง
		30102	ปฐมพยาบาลช่างเบื้องต้น	30102.01	จัดการบาดเจ็บเบื้องต้น
				30102.02	จัดหาจัดเตรียมยาที่จะใช้รักษาตามคำแนะนำสัตวแพทย์
				30102.03	ช่วยเหลืองานทางด้านสัตวแพทย์
501	สนับสนุนการให้บริการนักท่องเที่ยว	50103	ให้ข้อมูลนักท่องเที่ยว	50103.01	อธิบายหลักการเข้าหาช่างให้กับนักท่องเที่ยว
				50103.02	อธิบายข้อมูลการทำกิจกรรมให้กับนักท่องเที่ยว
				50103.03	ให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับช่าง
		50104	ดูแลนักท่องเที่ยว	50104.01	ดูแลนักท่องเที่ยวในการทำกิจกรรม

หน้าที่หลัก Key Function		หน่วยสมรรถนะ Unit of Competence		หน่วยสมรรถนะย่อย Element of Competence	
รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
501	สนับสนุนการให้บริการนักท่องเที่ยว	50104	ดูแลนักท่องเที่ยว	50104.02	ปฐมพยาบาลนักท่องเที่ยว
		50105	พาช่างนำเที่ยว	50105.01	พานักท่องเที่ยวอาบน้ำแช่
				50105.02	พานักท่องเที่ยวขี่ช้างแบบมีแหง
				50105.03	พานักท่องเที่ยวขี่ช้างแบบไม่มีแหง
				50105.04	พานักท่องเที่ยวป้อนอาหารช้าง

คำอธิบาย

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่ (ต่อ) เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานหลังจากได้หน้าที่หลัก (Key Function) เพื่อให้ได้ หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competence) และหน่วยสมรรถนะย่อย (Element of Competence)

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 20102
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ ฝึกและควบคุมช่าง
3. ทบทวนครั้งที่ N/A
4. สร้างใหม่ ☒ ปรับปรุง ☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

9332 ควบคุมช่าง

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้ประกอบไปด้วยความรู้และทักษะที่จำเป็นในการฝึกและควบคุมช่าง โดยสามารถเข้าหาช่างได้อย่างปลอดภัย ฝึกช่างขั้นพื้นฐาน ควบคุมช่างบนพื้น และควบคุมบังคับบนคอกช่างได้

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

คนเลี้ยงช้าง ควบคุมช่าง ครูฝึกช่าง

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

- พรบ. ป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557
- พรบ. วิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545
- พรบ. สัตว์พาหนะ พ.ศ. 2482
- พรบ. ควบคุมโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558
- ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพช้างในปางช้าง พ.ศ. 2563
- ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง มาตรฐานปาง (แคมป์) ช้างของประเทศไทย พ.ศ. 2545
- มาตรฐานการจัดกิจกรรมปางช้างเพื่อการท่องเที่ยว
- การปฏิบัติที่ดีสำหรับปางช้าง สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
20102.01 เข้าหาช่างได้อย่างปลอดภัย	1. เลือกวิธีในการเข้าหาช่างได้ถูกต้องตามพฤติกรรมของช่าง 2. อธิบายวิธีเข้าหาช่างจากด้านหน้า 3. อธิบายวิธีเข้าหาช่างจากด้านข้าง 4. อธิบายวิธีเข้าหาช่างจากด้านหลัง	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน
20102.02 ฝึกช่างขั้นพื้นฐาน	1. ฝึกช่างให้รู้จักคำสั่ง 2. ฝึกช่างให้ปฏิบัติตามท่ามาตรฐาน 3. ฝึกช่างให้สามารถรับการตรวจรักษาพยาบาล 4. ฝึกช่างให้คุ้นเคยกับการใช้อุปกรณ์ควบคุม	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน
20102.03 ควบคุมช่างบนพื้น	1. สื่อสารกับช่างได้ขณะเดินไปด้วยกัน 2. สื่อสารกับช่างได้ขณะยืนอยู่ห่างออกไปในระยะที่พอได้ยินเสียง 3. แสดงท่าทางเพื่อสื่อสารกับช่างได้ในระยะสายตา	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
20102.04 ควบคุมบังคับบนคอต้าง	1. ทรงตัวบนคอต้างได้ 2. เข้าใจสัญญาณท่าทางลักษณะของข้าง 3. ใช้อุปกรณ์บังคับข้างบนคอต้างได้อย่างปลอดภัย	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

- ทักษะในการเข้าหาข้าง
- ทักษะในการฝึกหัดข้างขึ้นพื้นฐาน
- ทักษะในการควบคุมข้างบนพื้น
- ทักษะในการควบคุมข้างบนพื้น
- ทักษะในการควบคุมข้างบนพื้น
- ทักษะในการสื่อสารกับข้าง
- ทักษะในการใช้อุปกรณ์บังคับข้าง

(ข) ความต้องการด้านความรู้

- ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเข้าหาข้าง
- ความรู้เกี่ยวกับวิธีการควบคุมข้างบนพื้น
- ความรู้เกี่ยวกับวิธีการควบคุมข้างบนพื้น
- ความรู้เกี่ยวกับวิธีการควบคุมข้างบนพื้น
- ความรู้เกี่ยวกับวิธีการสื่อสารกับข้าง
- ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้อุปกรณ์บังคับข้าง

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

- เอกสาร/หลักฐานรับรองการทำงาน
- แบบบันทึกผลการสังเกตการปฏิบัติงาน

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

- หลักฐานคุณวุฒิการศึกษา (ถ้ามี)
- แบบบันทึกผลการอบรม (ถ้ามี)

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

เจ้าหน้าที่สอบประเมินสมรรถนะการฝึกและควบคุมข้าง โดยพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหลักฐานด้านการปฏิบัติงาน และหลักฐานความรู้

(ง) วิธีการประเมิน

พิจารณาตามหลักฐานการปฏิบัติงาน ได้แก่ การสอบสัมภาษณ์และสอบปฏิบัติ

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตการปฏิบัติงานในการฝึกและควบคุมข้าง เริ่มตั้งแต่ เข้าหาข้างได้อย่างปลอดภัย โดยเลือกวิธีการเข้าหาข้างได้ถูกต้องตามพฤติกรรมของข้าง จากด้านหน้า ด้านข้าง และด้านหลัง ฝึกหัดข้างขึ้นพื้นฐาน โดยฝึกข้างให้ปฏิบัติตามท่ามาตรฐาน เช่น ยืนนิ่ง นอนตะแคง นอนหมอบ อ้าปาก ยกเท้า เป็นต้น และฝึกข้างให้สามารถรับการตรวจรักษาพยาบาล เช่น จับใบหู ล้วงทวารหนัก หยอดตา เป็นต้น รวมทั้งฝึกข้างให้คุ้นเคยกับการใช้อุปกรณ์ควบคุม เช่น โซ่/เชือก เป็นต้น การควบคุมข้างบนพื้น โดยสามารถสื่อสารกับข้างได้ขณะเดินไปด้วยกัน หรือขณะยืนอยู่ห่างออกไปในระยะที่พอได้ยินเสียง รวมถึงการควบคุมบังคับบนคอต้าง โดยต้องทรงตัวบนคอต้างได้ เข้าใจสัญญาณท่าทางลักษณะของข้าง และใช้อุปกรณ์บังคับข้างบนคอต้างได้อย่างปลอดภัย

(ก) คำแนะนำ

ผู้เข้ารับการประเมินต้องฝึกและควบคุมข้าง สามารถเข้าหาข้างได้อย่างปลอดภัย ฝึกหัดข้างขึ้นพื้นฐาน ควบคุมข้างบนพื้น และควบคุมบังคับบนคอต้าง

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

1. หลักการเข้าหาช่าง หมายถึง หลักความปลอดภัยในการทำงานกับช่าง หรือ เมื่อจะเข้าหาช่าง เช่น ไม่ยืนหน้าช่าง หรือ เดินตัดหน้าช่างในระยะใกล้ ไม่เข้าหาช่างในด้านที่มองไม่เห็น เช่น ด้านหลัง หรือ ด้านที่ตาบอด เนื่องจากมีความระแวงมากขึ้น เข้าหาช่างทางด้านขวา (เป็นส่วนมาก) เนื่องจากช่างถูกฝึกให้ควมเข้าทางด้านขวา เป็นต้น
2. ท่าฝึกช่างมาตรฐาน เช่น ยืนนิ่ง นอนตะแคง นอนหมอบ อ้าปาก ยกเท้า เป็นต้น
3. อุปกรณ์ควบคุมช่าง เช่น โซ่ เข็มกลัด สายสะพาย มีด ตะขอ หอก ปะบอก เป็นต้น

16. หน่วยสมรรถนะรวม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

18.1 สอบสัมภาษณ์

18.2 สอบปฏิบัติ

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 20105
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ ควบคุมพฤติกรรมช่างที่ไม่พึงประสงค์
3. ทบทวนครั้งที่ N/A
4. สร้างใหม่ ☒ ปรับปรุง ☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

9332 ความช่าง

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้ประกอบไปด้วยความรู้และทักษะที่จำเป็นในการควบคุมพฤติกรรมช่างที่ไม่พึงประสงค์ โดยสามารถสังเกตพฤติกรรมช่างที่ไม่พึงประสงค์ เลือกใช้อุปกรณ์ควบคุมพฤติกรรมช่าง และจัดการช่างที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ได้

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

คนเลี้ยงช้าง ความช่าง

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

- พรบ ป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557
- พรบ วิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545
- พรบ. สัตว์พาหนะ พ.ศ. 2482
- พรบ. ควบคุมโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558
- ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพช้างในปางช้าง พ.ศ. 2563
- ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง มาตรฐานปาง (แคมป์) ช้างของประเทศไทย พ.ศ. 2545
- มาตรฐานการจัดกิจกรรมปางช้างเพื่อการท่องเที่ยว
- การปฏิบัติที่ดีสำหรับปางช้าง สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
20105.01 สังเกตพฤติกรรมช่างที่ไม่พึงประสงค์	1. สังเกตพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของช่าง 2. สังเกตร่างกายที่เปลี่ยนไปของช่าง	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน
20105.02 เลือกใช้อุปกรณ์ควบคุมพฤติกรรมช่าง	1. เตรียมอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับพฤติกรรมของช่าง 2. เลือกอุปกรณ์ที่เหมาะสมในการควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของช่าง 3. เตรียมหลักมัดช่างที่แข็งแรง	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน
20105.03 จัดการช่างที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์	1. ประเมินสถานการณ์ในการเข้าควบคุมช่าง 2. วางแผนกำหนดขั้นตอนการเข้าควบคุมช่าง 3. แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นในการควบคุมช่าง	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

- ทักษะในการสังเกตพฤติกรรมช่างที่ไม่พึงประสงค์
- ทักษะในการเลือกใช้อุปกรณ์ควบคุมพฤติกรรมช่าง
- ทักษะในการประเมินสถานการณ์ในการเข้าควบคุมช่าง
- ทักษะในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นในการควบคุมช่าง

(ข) ความต้องการด้านความรู้

- ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของช่างที่ไม่พึงประสงค์
- ความรู้เกี่ยวกับวิธีการสังเกตพฤติกรรมช่างที่ไม่พึงประสงค์

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

- เอกสาร/หลักฐานรับรองการทำงาน
- แบบบันทึกผลการสังเกตการปฏิบัติงาน

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

- หลักฐานคุณวุฒิการศึกษา (ถ้ามี)
- แบบบันทึกผลการอบรม (ถ้ามี)

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

เจ้าหน้าที่สอบประเมินสมรรถนะการควบคุมพฤติกรรมช่างที่ไม่พึงประสงค์ โดยพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหลักฐานด้านการปฏิบัติงาน และหลักฐานความรู้

(ง) วิธีการประเมิน

พิจารณาตามหลักฐานการปฏิบัติงาน ได้แก่ การสอบสัมภาษณ์และสอบปฏิบัติ

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตการปฏิบัติงานในการควบคุมพฤติกรรมช่างที่ไม่พึงประสงค์ เริ่มตั้งแต่ สังเกตพฤติกรรมช่างที่ไม่พึงประสงค์ โดยการสังเกตพฤติกรรม และร่างกายที่เปลี่ยนไปของช่าง เช่น อวัยเพศเปลี่ยนขนาด ขมับบวม การเลือกใช้อุปกรณ์ควบคุมพฤติกรรมช่าง โดยเตรียมอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับพฤติกรรมของช่าง เช่น โซ่ จะแคะ และเลือกอุปกรณ์ที่เหมาะสมในการควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของช่าง เช่น มีดกลวง ขอ หอก ปืนยิงยา รวมถึงการเตรียมหลักมัดช่างที่แข็งแรง สามารถจัดการช่างที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ โดยประเมินสถานการณ์ในการเข้าควบคุมช่าง วางแผนกำหนดขั้นตอนการเข้าควบคุมช่าง ตลอดจนแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นในการควบคุมช่าง

(ก) คำแนะนำ

ผู้เข้ารับการประเมินต้องควบคุมพฤติกรรมช่างที่ไม่พึงประสงค์ โดยอธิบายการสังเกตพฤติกรรมช่างที่ไม่พึงประสงค์ การเลือกใช้อุปกรณ์ควบคุมพฤติกรรมช่าง และอธิบายการจัดการช่างที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

1. พฤติกรรมช่างที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ช่างดื้อรั้น ช่างอาละวาด ช่างดกมัน
2. ร่างกายที่เปลี่ยนไปของช่าง เช่น อวัยเพศเปลี่ยนขนาด ขมับบวม
3. อุปกรณ์ควบคุมพฤติกรรมช่าง เช่น โซ่ จะแคะ มีดกลวง ตะขอ หอก ปืนยิงยา

16. หน่วยสมรรถนะรวม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

18.1 สอบสัมภาษณ์

18.2 สอบปฏิบัติ

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ30101
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะสังเกตและประเมินสุขภาพช่วงเบื้องต้น
3. ทบทวนครั้งที่N/A
4. สร้างใหม่☒ปรับปรุง☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

9332 ความรู้ช่าง

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้ประกอบไปด้วยความรู้และทักษะที่จำเป็นในการสังเกตและประเมินสุขภาพของช่วงเบื้องต้น โดยสามารถสังเกตและประเมินสุขภาพของช่วงเบื้องต้นจากลักษณะบ่งชี้ทางกายภาพภายนอกของตัวช่วงได้ สังเกตและประเมินพฤติกรรมช่วงที่สัมพันธ์กับสุขภาพของช่วง รวมทั้งสังเกตและประเมินสิ่งผิดปกติจากตัวช่วงที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านสุขภาพของช่วงได้

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

คนเลี้ยงช่าง ความรู้ช่าง

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

- สัตวบาล (ช่าง)
- ผู้ช่วยสัตวแพทย์ (ช่าง)

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

1. พรบ ป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557
2. พรบ วิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545
3. พรบ. สัตว์พาหนะ พ.ศ. 2482
4. พรบ. ควบคุมโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558
5. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพช่วงในปางช่วง พ.ศ. 2563
6. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง มาตรฐานปาง (แคมป์) ช่วงของประเทศไทย พ.ศ. 2545
7. มาตรฐานการจัดกิจกรรมปางช่วงเพื่อการท่องเที่ยว
8. การปฏิบัติที่ดีสำหรับปางช่วง สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
30101.01 สังเกตและประเมินสุขภาพของช่วงเบื้องต้นจากลักษณะบ่งชี้ทางกายภาพภายนอกของตัวช่วง	1. สังเกตและประเมินผิวหนังของช่วงเพื่อตรวจหาความผิดปกติที่ปรากฏเห็นภายนอก 2. สังเกตและประเมินเล็บและฝ่าตีน 3. สังเกตและประเมินตาช่วงว่ามีความผิดปกติในดวงตาหรือไม่	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน

สมรณนยอย (Element)	เกณทในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
30101.02 สังเกตและประเมินพฤติกรรมขางที่สัมพันธกับสุขภาพของขาง	1. สังเกตถึงทาทางและการแสดง ออกของขางวาเป็นปกติหรือไม่ 2. สังเกตการกินอาหารและน้ำ การขับถ่าย ในเชิงของปริมาณและความถี่ 3. สังเกตการการนอน 4. สังเกตพฤติกรรมที่เกิดจากโรค	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน
30101.03 สังเกตและประเมินสิ่งผิดปกติจากตัวขาง	1. สังเกตและประเมินลักษณะทางกายภาพของสิ่งขับถ่ายของขางได้ 2. สังเกตสารคัดหลั่งที่ออกจากร่างกายที่ผิดแผกไปจากปกติ	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน
30101.04 สังเกตและประเมินสภาพแวดล้อม และกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของขาง	1. ตระหนักถึงสภาพแวดล้อมและกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของขาง 2. ประเมินความเสี่ยงที่ส่งผลต่อสวัสดิภาพของขางได้ 3. ลดความเสี่ยงเพื่อปกป้องสวัสดิภาพของขางได้	การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าทีจําเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ทีต้องการ (Required Skills and Knowledge)

- (ก) ความต้องการด้านทักษะ
- ทักษะในการสังเกตและประเมินลักษณะกายภาพภายนอกของตัวขาง เช่น การระบุถึงอวัยวะ และ/หรือ ส่วนของร่างกาย และ/หรือ ตำแหน่ง
กายภาพภายนอกขางที่ต้งสังเกตและประเมินได้ การบ่งชี้ถึง บาดแผล; ตำแหน่ง ขนาด ลักษณะและองค์ประกอบของบาดแผล เช่น เลือดหนอง เนื้อตาย สี กลิ่น
หนองแมลง ความสกปรก บ่งชี้ถึง สิ่งแปลกปลอมหรือความผิดปกติอื่นๆ ที่สามารถเห็นได้จากภายนอก เช่น กิ่งไม้ เศษไม้ เศษวัสดุต่างๆ ทีอาจจะปรากฏบนร่างกายของขาง
การสั่นกระตุก เกร็ง ชัก ของส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของร่างกาย เป็นต้น
 - ทักษะในการสังเกตและประเมินพฤติกรรมขาง
 - ทักษะในการสังเกตและประเมินสิ่งผิดปกติจากตัวขาง
- (ข) ความต้องการด้านความรู้
- ความรู้เกี่ยวกับวิธีการสังเกตและประเมินลักษณะกายภาพภายนอกของตัวขาง
 - ความรู้เกี่ยวกับวิธีการสังเกตและประเมินพฤติกรรมขาง
 - ความรู้เกี่ยวกับวิธีการสังเกตและประเมินสิ่งผิดปกติจากตัวขาง

14. หลักฐานทีต้องการ (Evidence Guide)

- (ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)
- เอกสาร/หลักฐานรับรองการทำงาน
 - แบบบันทึกผลการสังเกตการปฏิบัติงาน
- (ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)
- หลักฐานคุณวุฒิการศึกษา (ถ้ามี)
 - แบบบันทึกผลการอบรม (ถ้ามี)
- (ค) คำแนะนำในการประเมิน
- เจ้าหน้าที่สอบประเมินสมรณนยอยการสังเกตและประเมินสุขภาพของขางเบื้องต้น โดยพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหลักฐานด้านการปฏิบัติงาน และหลักฐานความรู้
- (ง) วิธีการประเมิน
- พิจารณาตามหลักฐานการปฏิบัติงาน ได้แก่ การสอบสัมภาษณ์และสอบปฏิบัติ

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตการปฏิบัติงานในการสังเกตและประเมินสุขภาพของช่างเบื้องต้น เริ่มตั้งแต่

สังเกตและประเมินสุขภาพของช่างเบื้องต้นจากลักษณะบ่งชี้ทางกายภาพภายนอกของตัวช่าง

โดยสังเกตและประเมินผิวหน้าของช่างเพื่อตรวจหาความผิดปกติที่ปรากฏเห็นภายนอก เช่น บาดแผล ปรสิตภายนอก ฝี การบวม การซ้ำ

สิ่งแปลกปลอมหรือความผิดปกติต่างที่เห็นได้จากภายนอก เป็นต้น สังเกตและประเมินเล็บและฝ่าตีน เช่น เล็บยาวผิดปกติหรือไม่ มีรอยแตกหรือบาดแผลหรือไม่ สีของเล็บ

ไรเล็บหนาหรือแตกหรือมีแผล ความหนาของชั้นฝ่าตีน เป็นต้น รวมทั้งสังเกตและประเมินตัวช่างว่ามีความผิดปกติในดวงตาหรือไม่ เช่น น้ำตาไหลผิดปกติ

มีขนตายาวผิดปกติหรือไม่ การสังเกตและประเมินพฤติกรรมช่างที่สัมพันธ์กับสุขภาพของช่าง โดยสังเกตถึงท่าทางและการแสดงออกของช่าง การกินอาหารและน้ำ การขับถ่าย

ในเชิงของปริมาณและความถี่ การนอน และพฤติกรรมที่เกิดจากโรค เช่น อาการคัน อาการเจ็บปวด อาการทางระบบประสาท เป็นต้น

รวมถึงการสังเกตและประเมินสิ่งผิดปกติจากตัวช่าง โดยสังเกตและประเมินลักษณะทางกายภาพของสิ่งขับถ่ายของช่าง เช่น บัสสาวะ โดยสังเกต สี ความขุ่นใส ทรายปน กลิ่น

และสิ่งแปลกปลอม หรือมูล โดยสังเกตลักษณะเนื้อมูล กลิ่น สี สิ่งแปลกปลอม และอาหารที่ไม่ย่อย เป็นต้น รวมทั้งการสังเกตสารคัดหลั่งที่ออกจากร่างกาย เช่น น้ำตา น้ำลาย

เมื่อกจากอวัยวะสืบพันธุ์ เลือด เป็นต้น ที่ผิดปกติจากปกติ

(ก) คำแนะนำ

ผู้เข้ารับการประเมินต้องสังเกตและประเมินสุขภาพของช่างเบื้องต้น โดยสังเกตและประเมินสุขภาพของช่างเบื้องต้นจากลักษณะบ่งชี้ทางกายภาพภายนอกของตัวช่าง

สังเกตและประเมินพฤติกรรมช่างที่สัมพันธ์กับสุขภาพของช่าง และสังเกตและประเมินสิ่งผิดปกติจากตัวช่างได้

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

1. การสังเกตและประเมินลักษณะกายภาพภายนอกของตัวช่าง ได้แก่

- การระบุถึงอวัยวะ และ/หรือ ส่วนของร่างกาย และ/หรือ ตำแหน่ง กายภาพภายนอกช่างที่พึงต้องสังเกตและประเมินได้
- การบ่งชี้ถึง บาดแผล; ตำแหน่ง ขนาด ลักษณะและองค์ประกอบของบาดแผล เช่น เลือดหนอง เนื้อตาย สี กลิ่น หนองแฉก ความสกปรก ฯลฯ
- การบ่งชี้ถึง ฝี; ตำแหน่ง ขนาด อาการร้อน บวม แดง ของการอักเสบ เจ็บ
- การบ่งชี้ถึง การบวม; ตำแหน่ง ขนาด อาการร้อน บวม แดง ของการอักเสบ เจ็บ
- การบ่งชี้ถึง การซ้ำ; ตำแหน่ง ขนาด สี อาการร้อน บวม แดง ของการอักเสบ เจ็บ
- การบ่งชี้ถึง ปรสิตภายนอก; ลักษณะปรสิตที่พบได้ ตำแหน่ง ปริมาณ
- การบ่งชี้ถึง สิ่งแปลกปลอมหรือความผิดปกติอื่นๆ ที่สามารถเห็นได้จากภายนอก เช่น กิ่งไม้ เศษไม้ เศษวัสดุต่างๆ ที่อาจจะปรากฏบนร่างกายของช่าง การสั่นกระตุก เกร็ง

ชัก ของส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของร่างกาย

- การบ่งชี้ถึงลักษณะของเล็บที่ผิดปกติไป เช่น การแตก การร้าว การเกิดสัน การเจริญที่ผิดปกติยาวหรือผิดปกติทาง ไรเล็บหนา ฟันเล็บมีรอยและแผล เป็นต้น
- การบ่งชี้ถึงลักษณะของฝ่าตีนที่ผิดปกติไป เช่น ฝ่าตีนหนาหรือบาง ฟันฝ่าเท้ามีรอยและแผล เป็นต้น

- การบ่งชี้ถึงความผิดปกติที่อาจจะเกิดขึ้นกับตัวช่าง เช่น น้ำตาไหลอย่างมาก ฟองน้ำตา ตาปิด หนังตากระตุก แผล ตาขุ่น ตาแห้ง สิ่งแปลกปลอม

หรือสิ่งแปลกปลอมหรือความผิดปกติต่างที่เห็นได้จากภายนอก เช่น การยืนไม่เต็มฝ่าตีน การยืนโก่งตัว การยืนโดยใช้แรงช่วยค้ำยัน

การยืนเอียงด้านใดด้านหนึ่งหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายหรือร่างกายไม่อยู่ในแนวปกติ การเดินกระพริก ไม่วางเท้าในขณะเดิน เดินช้าหรือไวกว่าปกติ ไม่อยากเดิน

การเดินเอียง มีเสียงผิดปกติขณะเดิน การไม่แสดงออกถึงพฤติกรรมที่ปกติ เช่น ยืนหลักกลางวัน ไม่โบกสับดูหรือหาง การใช้วงหรือพ่นลม น้ำ ดิน

ในตำแหน่งหนึ่งตำแหน่งใดของร่างกาย ร้องเมื่อมีการขยับหรือสัมผัสส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย เป็นต้น

3. ความผิดปกติบริเวณเล็บและฝ่าตีน เช่น เล็บยาวผิดปกติ มีรอยแตกหรือบาดแผล สีของเล็บ ไรเล็บหนา แตกหรือมีแผล ความหนาของชั้นฝ่าตีน เป็นต้น

4. ความผิดปกติบริเวณดวงตาของช่าง เช่น น้ำตาไหลผิดปกติ หรือมีขนตายาวผิดปกติ

5. พฤติกรรมที่เกิดจากโรคของช่าง ได้แก่ อาการคัน อาการเจ็บปวด อาการทางระบบประสาท เป็นต้น

6. สิ่งผิดปกติจากตัวช่าง ได้แก่ สิ่งขับถ่ายของช่าง เช่น บัสสาวะ ที่มีความผิดปกติของสี ความขุ่นใส ทรายปน กลิ่น หรือ สิ่งแปลกปลอม เป็นต้น มูลช่าง

ที่อาจมีความผิดปกติของลักษณะเนื้อมูล กลิ่น สี สิ่งแปลกปลอม หรืออาหารที่ไม่ย่อย เป็นต้น และสารคัดหลั่งที่ออกจากร่างกายอื่นๆ เช่น น้ำตา น้ำลาย

เมื่อกจากอวัยวะสืบพันธุ์ น้ำเชื้อ หรือเลือด ที่ผิดปกติจากปกติ

16. หน่วยสมรรถนะรวม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

18.1 สอบสัมภาษณ์

18.2 สอบปฏิบัติ

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ30102
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะปฐมพยาบาลขั้นเบื้องต้น
3. ทบทวนครั้งที่N/A
4. สร้างใหม่☒ปรับปรุง☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

9332 ความช่าง

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้ประกอบไปด้วยความรู้และทักษะที่จำเป็นในการปฐมพยาบาลขั้นเบื้องต้น โดยสามารถจัดการบาดแผลเบื้องต้น จัดหาจัดเตรียมยาที่จะใช้รักษาตามคำแนะนำสัตวแพทย์ รวมทั้งช่วยเหลืองานทางด้านสัตวแพทย์ได้

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

คนเลี้ยงช้าง ความช่าง

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

1. พรบ ป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557
2. พรบ วิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545
3. พรบ. สัตว์พาหนะ พ.ศ. 2482
4. พรบ. ควบคุมโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558
5. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพช้างในปางช้าง พ.ศ. 2563
6. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง มาตรฐานปาง (แคมป์) ช้างของประเทศไทย พ.ศ. 2545
7. มาตรฐานการจัดกิจกรรมปางช้างเพื่อการท่องเที่ยว
8. การปฏิบัติที่ดีสำหรับปางช้าง สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
30102.01 จัดการบาดแผลเบื้องต้น	1. ทำแผล/ล้างแผล ตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ 2. ขอความช่วยเหลือ/คำแนะนำการจัดการบาดแผลจากสัตวแพทย์	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน
30102.02 จัดหาจัดเตรียมยาที่จะใช้รักษาตามคำแนะนำสัตวแพทย์	1. ปรึกษาการใช้ยากับสัตวแพทย์ก่อนทุกครั้ง 2. ป้อนยาให้ช้างได้ 3. ทายาที่ใช้ภายนอกให้ช้างได้ 4. เก็บรักษายาให้ถูกต้องและบำรุงรักษาเวชภัณฑ์ในการรักษาเบื้องต้น	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน
30102.03 ช่วยเหลืองานทางด้านสัตวแพทย์	1. บังคับช้างให้อยู่นิ่งเพื่อเอื้อต่อการรักษา 2. ช่วยเหลืองานหัตถการกับสัตวแพทย์	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

- ทักษะในการปฐมพยาบาลขั้นเบื้องต้น
- ทักษะในการจัดการบาดแผลเบื้องต้น
- ทักษะในการป้อนยาให้ช้าง
- ทักษะในการทายาภายนอกให้ช้าง
- ทักษะในการบังคับช้างให้อยู่นิ่งเพื่อเอื้อต่อการรักษา
- ทักษะในการช่วยเหลืองานสัตวแพทย์

(ข) ความต้องการด้านความรู้

- ความรู้เกี่ยวกับวิธีการปฐมพยาบาลขั้นเบื้องต้น
- ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดการบาดแผลเบื้องต้น เช่น แผลสด แผลหนอง แผลฝี เป็นต้น
- ความรู้เกี่ยวกับการป้อนยาให้ช้าง
- ความรู้เกี่ยวกับการทายาภายนอกให้ช้าง เช่น ยานวด ยาหยอดตา ยาแช่เท้า เป็นต้น
- ความรู้เกี่ยวกับการบังคับช้างให้อยู่นิ่งเพื่อเอื้อต่อการรักษา เช่น การยกเท้า การนอนหมอบ การนอนตะแคง การยืนนิ่ง การอ้าปาก เป็นต้น
- ความรู้เกี่ยวกับการช่วยเหลืองานสัตวแพทย์ เช่น การดูแลและเปลี่ยนน้ำเกลือ การเก็บตัวอย่างปัสสาวะและมูล เป็นต้น

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

- เอกสาร/หลักฐานรับรองการทำงาน
- แบบบันทึกผลการสังเกตการปฏิบัติงาน

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

- หลักฐานคุณวุฒิการศึกษา (ถ้ามี)
- แบบบันทึกผลการอบรม (ถ้ามี)

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

เจ้าหน้าที่สอบประเมินสมรรถนะการปฐมพยาบาลขั้นเบื้องต้น โดยพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหลักฐานด้านการปฏิบัติงาน และหลักฐานความรู้

(ง) วิธีการประเมิน

พิจารณาตามหลักฐานการปฏิบัติงาน ได้แก่ การสอบสัมภาษณ์และสอบปฏิบัติ

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตการปฏิบัติงานในการปฐมพยาบาลขั้นเบื้องต้น เริ่มตั้งแต่ จัดการบาดแผลเบื้องต้น โดย สามารถทำแผล/ล้างแผล ตามคำแนะนำของสัตวแพทย์

และขอความช่วยเหลือ/คำแนะนำ การจัดการบาดแผลจากสัตวแพทย์ การจัดหาจัดเตรียมยาที่จะใช้รักษาตามคำแนะนำสัตวแพทย์

โดยปรึกษาการใช้ยากับสัตวแพทย์ทุกครั้ง การป้อนยาให้ช้าง การทายาภายนอกให้ช้าง การใช้ยานวด การใช้ยาหยอดตาและล้างตา และการใช้ยาแช่เท้า

การเก็บรักษายาให้ถูกต้องและบำรุงรักษาเวชภัณฑ์ในการรักษาเบื้องต้น รวมถึงการช่วยเหลืองานทางด้านสัตวแพทย์ โดยการบังคับช้างให้อยู่นิ่งเพื่อเอื้อต่อการรักษา เช่น

การยกเท้า การนอนหมอบ การนอนตะแคง การยืนนิ่ง การอ้าปาก การก้มคอ เป็นต้น และช่วยเหลืองานสัตวแพทย์ เช่น การดูแลและเปลี่ยนน้ำเกลือ

การเก็บตัวอย่างปัสสาวะและมูล การเฝ้าสังเกตการณ์ตามที่ได้รับคำแนะนำ เป็นต้น

(ก) คำแนะนำ

ผู้เข้ารับการประเมินต้องปฐมพยาบาลขั้นเบื้องต้น โดย จัดการบาดแผลเบื้องต้น จัดหาจัดเตรียมยาที่จะใช้รักษาตามคำแนะนำสัตวแพทย์

และช่วยเหลืองานทางด้านสัตวแพทย์

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

1. การปฐมพยาบาลขั้นเบื้องต้น หมายถึง การระบุขอความช่วยเหลือ/คำแนะนำ การจัดการปฐมพยาบาลขั้นเบื้องต้นจากสัตวแพทย์ เช่น การล้างตัว การลดอุณหภูมิ การนวดตัว การล้างทวาร

2. การจัดการบาดแผลเบื้องต้น หมายถึง การจัดการบาดแผลในรูปแบบต่างๆเมื่อผ่านการจำแนกชนิดบาดแผลได้แล้ว เช่น

- 2.1 แผลสด - การห้ามเลือด การล้างแผล การใส่ยา การปิดแผล

2.2 แผลหนอง เนื้อตาย - การห้ามเลือด การขัดแผล การล้างแผล การใส่ยา การปิดแผล

2.3 แผลฝี - การนวด การเปิดผ่า การห้ามเลือด การล้างแผล การใส่ยา การปิดแผล

2.4 แผลอื่นๆ เช่น แผลติดแมลง แผลทะลุ

3. การใช้ยานอกให้ซ้าง เช่น ยานวด ยาหยอดตาและล้างตา ยาแก้เ้า

4. การบังคับซ้างให้อยู่นิ่งเพื่อเอื้อต่อการรักษา ได้แก่ เช่น การยกเท้า การนอนหมอบ การนอนตะแคง การยืนนิ่ง การอ้าปาก การก้งคอ เป็นต้น

รวมถึงการควบคุมดูแลซ้างไม่ให้เกิดอัตรายต่อตัวซ้าง และผู้ปฏิบัติงานโดยรอบ

5. การช่วยเหลืองานห้ดการกับสัตว์แพทย์ เช่น การดูแลและช่วยเหลือในการทำห้ดการที่ต่อเนื่อง เช่น การดูแลและเปลี่ยนน้ำเกลือ การเก็บตัวอย่างปัสสาวะและมูล การเฝ้าสังเกตการณ์ตามที่ได้รับคำแนะนำ เป็นต้น

16. หน่วยสมรรถนะรวม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

18.1 สอบสัมภาษณ์

18.2 สอบปฏิบัติ

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ50103
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะให้ข้อมูลนักท่องเที่ยว
3. ทบทวนครั้งที่N/A
4. สร้างใหม่☒ปรับปรุง☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

9332 ความรู้ช่าง

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้ประกอบไปด้วยความรู้และทักษะที่จำเป็นในการให้ข้อมูลนักท่องเที่ยว โดยสามารถอธิบายหลักการเข้าหาช่างให้กับนักท่องเที่ยว อธิบายข้อมูลการทำกิจกรรมให้กับนักท่องเที่ยว และให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับช่างได้

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

คนเลี้ยงช้าง ความรู้ช่าง

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

1. พรบ ป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557
2. พรบ วิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545
3. พรบ. สัตว์พาหนะ พ.ศ. 2482
4. พรบ. ควบคุมโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558
5. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพช้างในปางช้าง พ.ศ. 2563
6. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง มาตรฐานปาง (แคมป์) ช้างของประเทศไทย พ.ศ. 2545
7. มาตรฐานการจัดกิจกรรมปางช้างเพื่อการท่องเที่ยว
8. การปฏิบัติที่ดีสำหรับปางช้าง สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
50103.01 อธิบายหลักการเข้าหาช่างให้กับนักท่องเที่ยว	1. แนะนำวิธีการส่งเสียงเรียกชื่อช่างเพื่อสร้างความคุ้นเคย 2. แนะนำวิธีการสัมผัสช่างอย่างอ่อนโยนปราณี 3. แนะนำวิธีการเข้าหาในด้านที่ช่างสามารถมองเห็นได้ชัดเจนและไม่ทำให้ช่างตกใจ 4. แนะนำข้อควรระวังที่อาจทำให้ช่างหงุดหงิด 5. แนะนำข้อควรระวังการโบกสะบัดของใบหู หาง และการเข้าหาช่างที่มีงายาว	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
50103.02 อธิบายข้อมูลการทำกิจกรรมให้กับนักท่องเที่ยว	1. แนะนำขีดจำกัดในการรับน้ำหนักของช้าง 2. อธิบายการปฏิบัติตัวบนหลังช้างทั้งแบบนั่งเหยงและไม่มีเหยง 3. อธิบายการขึ้นลงช้างอย่างปลอดภัย 4. อธิบายเส้นทางเดิน และขอควรระวังกรณีมีการขึ้นเขาหรือลงเนินที่ค่อนข้างชัน	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน
50103.03 ให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับช้าง	1. อธิบายข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของช้าง 2. อธิบายข้อมูลทางชีววิทยาของช้างได้	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

- ทักษะในการเข้าหาช้าง
- ทักษะในการพาช้างทำกิจกรรมร่วมกับนักท่องเที่ยว
- ทักษะในการอธิบายข้อมูลให้กับนักท่องเที่ยว

(ข) ความต้องการด้านความรู้

- ความรู้เกี่ยวกับหลักการเข้าหาช้าง
- ความรู้เกี่ยวกับวิธีการพาช้างทำกิจกรรม
- ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของช้าง
- ความรู้เกี่ยวกับช้าง

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

- เอกสาร/หลักฐานรับรองการทำงาน
- แบบบันทึกผลการสังเกตการปฏิบัติงาน

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

- หลักฐานคุณวุฒิการศึกษา (ถ้ามี)
- แบบบันทึกผลการอบรม (ถ้ามี)

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

เจ้าหน้าที่สอบประเมินสมรรถนะการให้ข้อมูลนักท่องเที่ยว โดยพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหลักฐานด้านการปฏิบัติงาน และหลักฐานความรู้

(ง) วิธีการประเมิน

พิจารณาตามหลักฐานการปฏิบัติงาน ได้แก่ การสอบสัมภาษณ์และสอบปฏิบัติ

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตการปฏิบัติงานในการให้ข้อมูลนักท่องเที่ยว เริ่มต้นตั้งแต่ อธิบายหลักการเข้าหาช้างให้กับนักท่องเที่ยว โดยแนะนำวิธีการส่งเสียงเรียกชื่อช้างเพื่อสร้างความคุ้นเคย วิธีการสัมผัสช้างอย่างอ่อนโยนปราณี วิธีการเข้าหาในด้านที่ช้างสามารถมองเห็นได้ชัดเจน และไม่ทำให้ช้างตกใจ เช่น ด้านข้าง และเตือนถึงการเข้าหาช้างที่ไม่ควรทำ เช่น การเข้าหาด้านหลังหรืออยู่ระหว่างตาที่เป็นจุดอับการมองเห็น ขอควรระวังที่อาจทำให้ช้างหงุดหงิด เช่น ไม่ทำท่าหลอกล่อด้วยอาหาร และขอควรระวังการโบกสะบัดของใบหู หาง และการเข้าหาช้างที่มีงายาว รวมถึง อธิบายข้อมูลการทำกิจกรรมให้กับนักท่องเที่ยว โดยอธิบายการคำนึงถึงความเหมาะสมของน้ำหนักตัวของนักท่องเที่ยวเทียบกับขนาดของช้าง เช่น น้ำหนักนักท่องเที่ยว ไม่ควรเกินร้อยละ 10 ของน้ำหนักตัวช้าง การปฏิบัติตัวบนหลังช้างทั้งแบบนั่งเหยงและไม่มีเหยง การขึ้นลงช้างอย่างปลอดภัย และเส้นทางเดิน และขอควรระวังกรณีมีการขึ้นเขาหรือลงเนินที่ค่อนข้างชัน รวมทั้งให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับช้าง เช่น พฤติกรรมของช้าง และข้อมูลทางชีววิทยาของช้าง เป็นต้น

(ก) คำแนะนำ

ผู้เข้ารับการประเมินต้องให้ข้อมูลนักท่องเที่ยว โดย อธิบายหลักการเข้าหาช่างให้กับนักท่องเที่ยว อธิบายข้อมูลการทำกิจกรรมให้กับนักท่องเที่ยว และให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับช่าง

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

1. วิธีการเข้าหาช่างสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น การไม่เข้าหาช่างด้านหลังหรืออยู่ระหว่างตาที่เป็นจุดอับการมองเห็น
2. ข้อควรระวังที่อาจทำให้ช่างหงุดหงิด เช่น การไม่ทำท่าหลอกล้อช่างด้วยอาหาร
3. ข้อควรระวังการโบกสะบัดของใบหู หาง หมายถึง หมายถึง ช่างปกติจะโบกหูสะบัดหางตลอดเวลา ดังนั้นการเข้าหาช่างจะต้องระวังไม่ให้ได้รับอันตรายจากพฤติกรรมนี้... เช่น หากต้องการเข้าด้านข้างใกล้หูจะต้องให้ความช่างช่วยจับหูให้หนึ่ง เช่นกันถ้าต้องการเข้าหาช่างด้านหลังเพื่อทำหัตถการเช่นล้างสวนทวาร ก็ต้องให้ความช่างจับหางหนึ่งเพื่อให้ช่างสะบัดหางมาโดนผู้ปฏิบัติงาน
4. การเข้าหาช่างที่มีงายาว ว่าเป็นอวัยวะที่สามารถทำอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงานได้ยาดังนั้นหากเข้าหาช่างด้านหน้าต้องระวังส่วนนี้เป็นพิเศษ ได้แก่ ถ้าต้องการเข้าหาช่างด้านหน้าจะต้องควบคุมช่างให้อยู่นิ่ง หากจำเป็นต้องให้ช่างเข้าช่อง หรือมัดคอช่างติดเสาหรือต้นไม้ใหญ่ เพื่อควบคุมการเคลื่อนไหวส่วนหน้าช่างให้ได้มากที่สุดลดการสะบัดหรือพุ่งไปด้านหน้าเพื่อเป็นการลดความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน
5. การคำนึงถึงความเหมาะสมของน้ำหนักตัวของนักท่องเที่ยวเทียบกับขนาดของช่าง เช่น น้ำหนักตัวของนักท่องเที่ยวไม่ควรเกินร้อยละ 10 ของน้ำหนักตัวช่าง
6. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับช่าง หมายถึง ข้อมูลประจำตัวช่าง เช่น ชื่อ อายุ เพศ วันเกิด พ่อ- แม่ พี่น้อง นิสัย พฤติกรรม ประเภทของการทำงาน ประวัติการทำงาน ประวัติการได้มา ฯลฯ

16. หน่วยสมรรถนะรวม (ถ้ามี)

N/A

17. ชุดสาหรณ์รวม/กลุ่มอาชีพรวม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

18.1 สอบสัมภาษณ์

18.2 สอบปฏิบัติ

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ50104
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะดูแลนักท่องเที่ยว
3. ทบทวนครั้งที่N/A
4. สร้างใหม่☒ปรับปรุง☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

9332 ความรู้ช่าง

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้ประกอบไปด้วยความรู้และทักษะที่จำเป็นในการดูแลนักท่องเที่ยว โดยสามารถดูแลนักท่องเที่ยวในการทำกิจกรรม และปฐมพยาบาลนักท่องเที่ยวได้

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

คนเลี้ยงช้าง ความรู้ช่าง

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

1. พรบ ป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557
2. พรบ วิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545
3. พรบ. สัตว์พาหนะ พ.ศ. 2482
4. พรบ. ควบคุมโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558
5. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพช้างในปางช้าง พ.ศ. 2563
6. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง มาตรฐานปาง (แคมป์) ช้างของประเทศไทย พ.ศ. 2545
7. มาตรฐานการจัดกิจกรรมปางช้างเพื่อการท่องเที่ยว
8. การปฏิบัติที่ดีสำหรับปางช้าง สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
50104.01 ดูแลนักท่องเที่ยวในการทำกิจกรรม	1. ดูแลควบคุมช้างในระหว่างทำกิจกรรม 2. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการทำกิจกรรมร่วมกับช้าง 3. อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวตามสมควรในการทำกิจกรรมร่วมกับช้าง 4. ปฏิบัติกับนักท่องเที่ยวด้วยความสุภาพและเหมาะสม	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
50104.02 ปฐมพยาบาลนักท่องเที่ยว	1. ทำแผลเบื้องต้นให้นักท่องเที่ยวได้ 2. ช่วยประคบเย็น กรณีกระแทกหรือฟกช้ำได้ถูกต้อง 3. ดำเนินการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวที่บาดเจ็บได้อย่างเหมาะสม 4. ประเมินอาการเจ็บป่วยเบื้องต้นของนักท่องเที่ยวเพื่อให้การช่วยเหลือต่อไปได้	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

- (ก) ความต้องการด้านทักษะ
- ทักษะในการพาช่างทำกิจกรรมร่วมกับนักท่องเที่ยว
 - ทักษะในการอธิบายข้อมูลให้กับนักท่องเที่ยว
 - ทักษะในการปฐมพยาบาลให้กับนักท่องเที่ยว
- (ข) ความต้องการด้านความรู้
- ความรู้เกี่ยวกับวิธีการพาช่างทำกิจกรรม
 - ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของช่าง
 - ความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลให้กับนักท่องเที่ยว

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

- (ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)
- เอกสาร/หลักฐานรับรองการทำงาน
 - แบบบันทึกผลการสังเกตการปฏิบัติงาน
- (ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)
- หลักฐานคุณวุฒิการศึกษา (ถ้ามี)
 - แบบบันทึกผลการอบรม (ถ้ามี)
- (ค) คำแนะนำในการประเมิน
- เจ้าหน้าที่สอบประเมินสมรรถนะการดูแลนักท่องเที่ยว โดยพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหลักฐานด้านการปฏิบัติงาน และหลักฐานความรู้
- (ง) วิธีการประเมิน
- พิจารณาตามหลักฐานการปฏิบัติงาน ได้แก่ การสอบสัมภาษณ์และสอบปฏิบัติ

15. ขอบเขต (Range Statement)

- ขอบเขตการปฏิบัติงานในการดูแลนักท่องเที่ยว เริ่มตั้งแต่ ดูแลนักท่องเที่ยวในการทำกิจกรรม โดยดูแลควบคุมช่างในระหว่างทำกิจกรรม ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการทำกิจกรรมร่วมกับช่าง และอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวตามสมควรในการทำกิจกรรมร่วมกับช่าง เช่น การช่วยถ่ายรูป การแนะนำกิจกรรม การแนะนำสถานที่ เป็นต้น รวมถึงปฐมพยาบาลนักท่องเที่ยว โดยสามารถทำแผลเบื้องต้นให้นักท่องเที่ยวได้ ช่วยประคบเย็น กรณีกระแทกหรือฟกช้ำได้ถูกต้อง สามารถดำเนินการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวที่บาดเจ็บได้อย่างเหมาะสม และประเมินอาการเจ็บป่วยเบื้องต้นของนักท่องเที่ยวเพื่อให้การช่วยเหลือต่อไปได้
- (ก) คำแนะนำ
- ผู้เข้ารับการประเมินต้องดูแลนักท่องเที่ยว โดยดูแลนักท่องเที่ยวในการทำกิจกรรม และปฐมพยาบาลนักท่องเที่ยวได้
- (ข) คำอธิบายรายละเอียด
1. การทำกิจกรรมร่วมกับช่าง เช่น การอาบน้ำช่าง การขี่ช้าง การป้อนอาหารช่าง
 2. ปฐมพยาบาลนักท่องเที่ยว เช่น การทำแผลเบื้องต้น การช่วยประคบเย็น กรณีมีแผลฟกช้ำ

16. หน่วยสมรรถนะรวม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

18.1 สอบสัมภาษณ์

18.2 สอบปฏิบัติ

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ

50105
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ

พาช่างนำเที่ยว
3. ทบทวนครั้งที่

N/A
4. สร้างใหม่

☒

ปรับปรุง

☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

9332 ความรู้ช่าง

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้ประกอบไปด้วยความรู้และทักษะที่จำเป็นในการพาช่างนำเที่ยว โดยสามารถพานักท่องเที่ยวอาบน้ำแช่ แช่ข้างแบบมีเตียงและแบบไม่มีเตียง และป้อนอาหารช่างได้

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

คนเลี้ยงช้าง ความรู้ช่าง

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

1. พรบ ป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557
2. พรบ วิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545
3. พรบ. สัตว์พาหนะ พ.ศ. 2482
4. พรบ. ควบคุมโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558
5. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพช้างในปางช้าง พ.ศ. 2563
6. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง มาตรฐานปาง (แคมป์) ช้างของประเทศไทย พ.ศ. 2545
7. มาตรฐานการจัดกิจกรรมปางช้างเพื่อการท่องเที่ยว
8. การปฏิบัติที่ดีสำหรับปางช้าง สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
50105.01 พานักท่องเที่ยวอาบน้ำแช่	1. เลือกบริเวณที่ลงอาบน้ำได้อย่างปลอดภัย 2. อธิบายเกี่ยวกับอุปกรณ์ที่ใช้อาบน้ำแช่ 3. อธิบายความสำคัญของการอาบน้ำแช่ 4. ตระหนักถึงการรักษาระยะห่างกับช้างเชือกอื่น 5. แนะนำข้อห้ามที่นักท่องเที่ยวไม่สามารถทำกิจกรรมได้	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน
50105.02 พานักท่องเที่ยวแช่ข้างแบบมีเตียง	1. ตรวจสอบอุปกรณ์เตียงก่อนพานักท่องเที่ยวขึ้นนั่ง 2. แนะนำให้นักท่องเที่ยวใช้อุปกรณ์อย่างปลอดภัย 3. ส่งสัญญาณบอกกรณีเส้นทางขรุขระ ที่อาจเป็นอันตราย	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน
50105.03 พานักท่องเที่ยวแช่ข้างแบบไม่มีเตียง	1. อธิบายการนั่งที่ถูกต้องและตำแหน่งที่เหมาะสมบนหลังช้าง 2. อธิบายการขึ้นลงช้างอย่างปลอดภัย 3. แนะนำความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว 4. อธิบายเส้นทางเดิน และข้อควรระวังกรณีมีการขึ้นเขาหรือลงเนินที่ค่อนข้างชัน	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
50105.04 พานักท่องเที่ยวบ่อน้ำร้อน	1. เลือกบริเวณบ่อน้ำร้อนที่ปลอดภัย 2. เวนระยะห่างระหว่างบ่อน้ำร้อนเพื่อไม่ให้เกิดการแออัด 3. อธิบายการเลือกบ่อน้ำร้อนที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยว 4. แนะนำวิธีการอาบน้ำร้อนที่ถูกต้อง	การสัมภาษณ์ การสังเกตการปฏิบัติงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

- (ก) ความต้องการด้านทักษะ
- ทักษะในการพานักท่องเที่ยวทำกิจกรรมร่วมกับนักท่องเที่ยว
 - ทักษะในการอธิบายข้อมูลให้กับนักท่องเที่ยว
 - ทักษะในการอาบน้ำร้อน
 - ทักษะในการชี้บ่อน้ำร้อนที่มีและไม่มีแหล่ง
 - ทักษะในการบ่อน้ำร้อน
 - ทักษะในการขึ้นลงบ่อน้ำร้อนอย่างปลอดภัย
- (ข) ความต้องการด้านความรู้
- ความรู้เกี่ยวกับวิธีการพานักท่องเที่ยวทำกิจกรรมร่วมกับนักท่องเที่ยว
 - ความรู้เกี่ยวกับวิธีการอธิบายข้อมูลให้กับนักท่องเที่ยว
 - ความรู้เกี่ยวกับการอาบน้ำร้อน
 - ความรู้เกี่ยวกับการชี้บ่อน้ำร้อนที่มีและไม่มีแหล่ง
 - ความรู้เกี่ยวกับการบ่อน้ำร้อน
 - ความรู้เกี่ยวกับการขึ้นลงบ่อน้ำร้อนอย่างปลอดภัย

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

- (ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)
- เอกสาร/หลักฐานรับรองการทำงาน
 - แบบบันทึกผลการสังเกตการปฏิบัติงาน
- (ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)
- หลักฐานคุณวุฒิการศึกษา (ถ้ามี)
 - แบบบันทึกผลการอบรม (ถ้ามี)
- (ค) คำแนะนำในการประเมิน
- เจ้าหน้าที่ที่สอบประเมินสมรรถนะการพาเที่ยวน้ำร้อน โดยพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหลักฐานด้านการปฏิบัติงาน และหลักฐานความรู้
- (ง) วิธีการประเมิน
- พิจารณาตามหลักฐานการปฏิบัติงาน ได้แก่ การสอบสัมภาษณ์และสอบปฏิบัติ

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตการปฏิบัติงานในการพาเที่ยวน้ำร้อน เริ่มตั้งแต่ พานักท่องเที่ยวอาบน้ำร้อน โดยเลือกบริเวณที่ปลอดภัย อย่างปลอดภัย เช่น จุดที่พื้นไม่ลื่น น้ำไม่ลึก ไม่เขี้ยวกราก ไม่มีเศษแก้วหรือโลหะหรือสิ่งมีคมที่อาจเป็นอันตรายได้ อธิบายเกี่ยวกับอุปกรณ์ที่ใช้อาบน้ำร้อน ความสำคัญของการอาบน้ำร้อน โดยรักษาระยะห่างกับบ่อน้ำร้อนอื่น และพานักท่องเที่ยวขึ้นลงบ่อน้ำร้อนอย่างปลอดภัย โดยอธิบายการนั่งที่ถูกต้องและตำแหน่งที่เหมาะสมบนหลังบ่อน้ำร้อน การขึ้นลงบ่อน้ำร้อนอย่างปลอดภัย การแนะนำความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว เช่น การจับเชือกคาน้ำร้อน หรือการแนะนำให้ก้มหัว หรือการนั่งบ่อน้ำร้อนเป็นเพื่อน ตรวจสอบอุปกรณ์อย่างปลอดภัยโดยแนะนำให้นักท่องเที่ยวใช้อุปกรณ์อย่างปลอดภัย เช่น การรัดเข็มขัด หรือการใช้ที่กันพาดบ่อน้ำร้อน อธิบายเส้นทางเดิน และข้อควรระวังกรณีการขึ้นเขาหรือลงเนินที่ค่อนข้างชัน รวมทั้ง พานักท่องเที่ยวบ่อน้ำร้อน โดยเลือกบริเวณบ่อน้ำร้อนที่เหมาะสม ปลอดภัย เช่น พื้นไม่ลื่น มีพื้นที่ให้คนเว้นระยะจากบ่อน้ำร้อนหรือมีหลักเสากั้น มีการเว้นระยะห่างระหว่างบ่อน้ำร้อนเพื่อไม่ให้เกิดการแออัด อธิบายการเลือกบ่อน้ำร้อนที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยว เช่น อาหารร้อนดื่มให้กับนักท่องเที่ยวอายุมาก หรือเลือกปริมาณที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยว เช่น การกินกล้วยสุกมากเกินไปอาจก่อให้เกิดอาการท้องเสียได้

และแนะนำวิธีการให้อาหารช้างที่ถูกต้อง

(ก) คำแนะนำ

ผู้เข้ารับการประเมินต้องพาช้างนำเที่ยว โดยพานักท่องเที่ยวอาบน้ำช้าง ชีช้างแบบมีเหย่งและแบบไม่มีเหย่ง และป้อนอาหารช้าง

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

1. การชีช้างแบบมีเหย่ง หมายถึง การนั่งบนหลังช้าง บนม้านั่งแบบคู่ที่มีสี่ขา (เหย่ง) ซึ่งจะถูกมัดกับหลังช้างด้วยสายประโคนที่ลอดผ่านท้องช้างจากข้างหนึ่งมาสู่อีกข้างหนึ่ง
2. การชีช้างแบบไม่มีเหย่ง หมายถึง การนั่งบนคอช้าง โดยไม่มีม้านั่งหรือเหย่ง
3. ข้อห้ามที่นักท่องเที่ยวไม่สามารถทำกิจกรรมได้ หมายถึง ทุกกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดอันตราย โดยพิจารณาเป็นกรณีจากลักษณะของช้างและประเภทของกิจกรรม เช่น นักท่องเที่ยวไม่ควรนั่งคอช้างหากเป็นช้างสำหรับให้นั่งเหย่ง , นักท่องเที่ยวไม่ควรเข้าหาช้างในกรณีที่ไม่มีควาญอยู่ด้วยทุกกรณี , การเดินตามช้างให้เว้นระยะห่างและไม่อยู่ในพื้นที่แออัดหรือเป็นมุมอับที่ช้างอาจจะเบียดจนเกิดอันตราย , การป้อนอาหารช้างไม่ควรยื้อหรือเล่นกับช้างจนทำให้ช้างหงุดหงิดจนทำอันตรายได้ เป็นต้น
4. ระยะห่างระหว่างช้างที่เหมาะสม หมายถึง ระยะห่างของช้างที่อยู่อาศัยร่วมกันมากกว่า 1 เชือก โดยคำนึงถึงความปลอดภัยระหว่างช้างกับช้าง ทั้งทางกายภาพและพฤติกรรมซึ่งต้องพิจารณาหลายปัจจัย เช่นระยะความยาวโซ่ที่จะทำให้ช้างเข้าถึงกัน ขนาดของโซ่ที่เล็กหรือใหญ่เกินไป และรวมถึงระยะห่างที่ช้างสามารถได้รับกลิ่นและเสียง โดยเฉพาะในกรณีช้างตกมัน เพราะถือเป็นปัจจัยกระตุ้นให้ช้างหลุดโซ่เกิดอันตรายได้
5. อาหารที่เหมาะสมกับช้าง หมายถึง อาหารตามธรรมชาติที่ช้างกินเป็นปกติ ในปริมาณที่จำเป็นต่อความต้องการตามธรรมชาติ ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป โดยคำนึงถึงสัดส่วนที่ถูกต้อง เช่น อาหารหลักของช้างคือหญ้า หรือพืชตระกูลหญ้าที่มีเยื่อใยเป็นแกน ช้างต้องได้รับ 70-80% ของอาหารทั้งหมดในแต่ละวัน อีก 20-30% เป็นอาหารเสริม ยกตัวอย่างถ้าช้างหนัก 3,000 กิโลกรัม ช้างเชือกนั้นควรได้หญ้าวันละ 210-240 กิโลกรัม , อาหารเสริม 60- 90 กิโลกรัม ทั้งนี้ ยังมีช่วงวัยหรือสภาพร่างกายเป็นปัจจัยเสริมด้วย เช่นลูกช้างที่ยังไม่หย่านม ยังต้องกินนมแม่เสริมกับ หญ้าและอาหารอื่นๆ , ช้างชราที่ฟันไม่เหลือ ยังต้องจัดการสับหรือบดอาหารให้เป็นชิ้นเล็กๆ เพื่อช่วยในการย่อยและลดปัญหาการท้องผูกจากการกินอาหารเยื่อใยสูง เป็นต้น
6. วิธีการให้อาหารช้างที่ถูกต้อง หมายถึง การให้อาหารที่คำนึงถึงประโยชน์ที่ช้างจะได้รับสูงสุด และสูญเสียุน้อยที่สุด เช่น ให้ช้างกินอาหารเมื่อช้างต้องการในปริมาณต่อครั้งที่ช้างสามารถกินจนหมด และเว้นระยะห่างเพื่อให้มีการย่อยและการขับถ่าย , ชนิดของอาหารบางประเภทต้องเตรียมสถานที่และภาชนะที่เหมาะสม เช่นอาหารเม็ดอาหารที่บดสับ ช้างจะกินโดยใช้วงงูด ใช้วงงับ แต่อาจจะหกร่วงสูญเสียต้องมีภาชนะที่ใหญ่เพียงพอที่จะให้ช้างกินได้สะดวกและสูญเสียุน้อยที่สุด เป็นต้น

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

18.1 สอบสัมภาษณ์

18.2 สอบปฏิบัติ